

utenti, cui nomen Swedemborg, qui cum anno 1743 Londini versaretur, cœpit visiones experiri, et commercium instituit cum spiritibus; unde vulgo habitus est membrum societatis cujusdam angelicæ, ipse vero *Novam Ecclesiam christianam* fundavit, quæ suos nacta est asseclas in Helvetia præsertim et septemtrionali America, e quibus præcipue regionibus sparse sunt doctrinæ ac praxis spiritismi.

Ex quo phænomena magnetismi apparuerunt, discipuli Swedemborgi ea spiritibus attribuerunt. Et gallus opifex Cahagnet, peritissimus magnetista, alique, quos sibi adjunxit socios consuetudinem et familiaritatem iniisse dicuntur cum animabus mortuorum, a quibus sæpe visitati artes, scientias, religionem, mores rectos sibi videbantur edoceri. Quicumque vero vellent hujusmodi spirituum visitatione dignari, eos Cahagnet ejusque socii in magnetico somno dormire faciebant (nam istæ visitationes a vigilante excipi non posse dicebantur), quos cum jam somnambulismo correptos viderent, evocatis spiritibus, in eorum commercio constitutebant. Ita ergo ab iis, qui spiritismum cum magnetismo copularunt, phænomena somnambulismi spiritibus adscripta volebant, quorum nomine isti homines non alias agnoscebant substantias ab animabus mortuorum distinctas (1).

Interea anno 1844 aderant in Fœderatis Americæ Statibus conventus *Novæ Ecclesiæ christianæ* quatuor et quadraginta, in quibus non raro dicebantur haberi visiones spirituum: horum conventuum sacerdotes, qui facultate pollebant evocandi animas mortuorum, et commercium statuendi inter eas et aliquem ex membris novæ istius religionis, dicti sunt *spiritualiste*, eorumque officium *spiritualismus*. Ad annum usque 1847 spiritus formas sensibiles assumebant, in quibus sua edebant responsa; sed anno proxime insequente per rumores et ictus portarum, murorum et aliorum objectorum respondere cœperunt duabus fœminis familiæ Fox in oppido Hydesville (2). Sic modus commercium instituendi cum spiritibus

(1) *Civiltà Cattolica*, serie 5.^a vol. 11, pag. 184, ann. 1864.

(2) «In un villaggio, chiamato Hydesville, viveva tranquillamente una famiglia Fox, composta di quattro persone, padre, madre e due

magis perfectus est ex communi pacto cum illis inito a prædictis fœminis, quæ ab Americanis *medium* vocatæ sunt seu mediatrici inter spiritus et illos, qui eorum quærebant oracula. Mox *mediorum* vel pythorum istorum numerus ad amplius quadraginta millia auctus est, quorum alia *scribentia* (*Writing Mediums*), quia regente manum illorum spiritu, alia *loquentia*, (*Speaking Mediums*), quia, spiritu linguam eorum movente, obtinebant responsa. Nec vero solum hominibus, sed rebus quoque inanimatis virtus et officium mediorum inditum est horum arbitrio; quare circa annum 1851 oracula edi cœperunt per tabulas rotantes, tripodes, aliaque materialia objecta, quæ etiam appenso sibi lapideo calamo (*lapis, crayon*) scripto notabant responsa. Cæterum non Americanos duntaxat occuparunt spiritistica phænomena, sed Europam quoque invaserunt cum magna hominum admiratione, omniaque præstigiis suis repleverunt, et animos

figliuole nubili. Per qualche tempo il silenzio domestico venne turbato da certe picchiate alle porte, per la mura, dentro die mobili. Si accorre, si dimanda, s'indaga: niuna cagione apparente si scopre di tale strepito. Spesso ancora, mentre la famigliuola è seduta in crocchio, odesi scoppiettar leggermente l'aria intorno, mentre non v'è filo di vento che l'agiti, ne oggetto che possa destar rumore. Una bella sera le due donzelle stanno per porsi a letto, e l'una d'esse fa per caso scriccholare le dita: quand'ecco ode repetirsi il fianco spiccatamente quello stesso suono, senza saper ne come, ne da chi. Le giovani non ismarrisconsi d'animo: ma allettate da curiosità comandano all'ignota cagione di quel rumore che ubbidisca alla loro volontà, dicendole: Chi che tu sia batti ora in cadenza i colpi, contando 1, 2, 3, 4, 5, 9. I colpi non si fanno aspettare, e con tutta regolarità battono l'aria, nella misura prescritta e cogli intervalli voluti. Accorre a quello strepito la madre loro, e vuole anch'essa far le sue prove; e prescrive all'incognito colpeggiante che indichi per via di quei picchi l'età rispettiva delle due fanciulle. Essa n'ebbe in due riprese altrettanti colpi, quanti erano gli anni che ciascuna di loro numerava. Nuove dimande furon corrisposte da simili obbedienza; in guisa che da quel punto la madre e le figliuole s'accorsero di possedere questa mirabile virtù, di ottenere cioè dagli spiriti invisibili risposta ad ogni lor quesito per via di colpi. Applicarono dunque l'animo a porre un poco di metodo in codesto misterioso commercio, e dopo varii tentativi riuscirono ad avere risposte molto chiare e precise ad ogni sorta di domanda che lor venisse in mente di far. » *Civiltà cattolica*, serie 5, vol. 11, pag. 184, ann. 1864.

novitatum avidos ad spectacula attrahebant: ubi inter alios eminuit medium vel python Douglas Home, qui mirabiles effectus non sine stupore ac terrore interdum attonitorum adstantium producebat, sive in eorum corpore, sive in sedilibus, mensis et reliqua conclavis supellectili, qui sponte videbatur moveri, elevari, in gyrum agi, saltare, evocatis etiam spiritibus et animabus mortuorum, quæ multis signis manifestabantur (1).

Summa
phenomenorum
spiritisticorum.

Summa vero phænomenorum et manifestationum per spiritismum obtentorum hæc est: α) motus gravium corporum interna vi occulta effectus contra certissimas leges physicas: β) splendor varius, tenebras conclavis illuminans, nullo adhibito corpore lucido: γ) rumores et strepitus omnis generis, interdum etiam diversarum vocum concentus: δ) perturbationes in organicis et spiritualibus adstantium actibus, velut subitaneus rigor membrorum, respiratio intercepta, sensationes suspensæ, incerta perceptio, libertas præpedita (2). Mediorum autem, per quæ velut per totidem interpretes et mediatores inter visibilem atque invisibilem

Varia genera
mediorum.

(1) Quæ omnia fuse descripta lege apud *Civiltà Cattolica* (serie 5.ª vol. 11, pag. 187-190), et Rev. P. Joann. Mir (*El Milagro* lib. 3, cap. 11, art. 1), *Controverse* (ann. 1885, mens. Januar. et Februar.), aliosque multos auctores.

(2) «A volerne però ordinare in poche parole i varii fenomeni, che sono più o meno comuni a tutti i *mediums* moderni, bisogna distinguere le Manifestazioni degli spiriti dalle comunicazioni con loro. Le manifestazioni si riconoscono in quattro principali serie di fatti: I.^a Forza occulta che muove, solleva, arresta i corpi pesanti in modo del tutto contrario alle leggi più certe della natura: II.^a Splendori varii, destati in sale oscure, senza che siavi nessuna cagione di produrli: III.^a Rumori e suoni d'ogni guisa, dal più tenue scoppiettar dell'aria al più grave rimbombo del tuono; e spesso anche suoni armoniosi di strumenti o canti di soavissime voci, senza che nulla possa destarli: IV.^a Disordinamenti degli atti organici e spirituali, come rigidità improvvisa delle membra, respirazione interrotta, sensazioni sospese, percezione incerte, liberta legata. *Civiltà Cattolica*, ibid. pag. 190.

Quatuor hæc phænomenorum genera exposita sunt a multis Americanis in sua oratione vel supplici libello ad comitia urbis Washington, quem vide, si lubet, apud *Civiltà Cattolica* (serie 5.^a vol. 1, pag. 571 seqq.), cl. P. Joann. Mir (*El Milagro* lib. 3, cap. 11, art. 1), et *Controverse* (janvier 1885, pag. 13).

mundum communicantur cæteris hominibus spiritus, quatuor sunt genera: α) primum, parum frequens, est *audientium*, qui audiri dicuntur spiritus, cumque eisdem familiariter sermocinari: β) alterum, minus adhuc frequens, *videntium*, qui vident spiritus in humana specie ac forma, plerumque ærea, interdum solida et corpulenta: tertium et quartum genus est communiter usitatum, videlicet γ) *scribentium*, sub ineluctabili spiritu impulsu, et δ) *interpretantium* ictus et motus objectorum secundum statuta prius pactaque signa (1). Ex huiusmodi spiritu responsis spiritistæ summam confecerunt doctrinæ philosophicæ ac religiois, quam fuse tradit in suis libris personatus Allan-Kardec, nec possumus nos hic vel per summa capita exponere (2). Cum nova doctrina novos quoque invexerunt spiritistæ ritus et cultum; quæ omnia ad incautos decipiendos aptissima sunt, et omnino directa ad excidendam, si fieri posset, catholicam religionem, prout brevi futurum esse sibi blandiuntur miserrii homines, inscii, vel certe oblitii divinæ illius sententiæ: *Et portæ inferi non prævalebunt adversus eam*.

Spiritistica
doctrina.

Investigandæ jam sunt causæ spiritisticorum phænomenorum, quorum realitas, quantumvis a quibusdam in dubium revocata fuerit, negari tamen prudenter nequit generatim loquendo, prout jam alii egregie demonstrarunt (3); quamquam multa quoque facta non raro fingi potuerint, ac reapse fraudes sæpe occurrerint (4). Quare relinquenda est eorum opinio, qui causam istorum phænomenorum ad artem et præstigias mediolorum revocant, sicut etiam alia illorum, qui objectivam realitatem phænomenorum negantes, rem explicare voluerunt per adstantium hallucinationem; credi enim

Realitas
phænomenorum.

(1) Vide *Civiltà Cattolica*, ibid. Plura genera mediolorum distinguit Allan Kardec in libro, quem de hoc scripsit argumento.

(2) Vide, si lubet, multa spiritistarum dogmata apud Rev. P. Magnoa (*La question du surnaturel*, chap. 9), Rev. P. Mir (*El Milagro*, lib. 3, cap. 11, art. 4), Rev. P. Joann. Joseph Franco (*Gli Spiriti delle tenebre*).

(3) Vide *Civiltà Cattolica* (loc. cit. vol. XI, pag. 555 seqq.). Cfr. Schneid (*aus der neuen Hexenküche*, pag. 61 seqq.), *Controverse* (ann. 1883, tom. 5, pag. 173 seqq.).

(4) Vide Rev. P. Franco (*Idea chiara dello spiritismo*. Prato, 1885), *Controverse* (loc. cit. pag. 179, 180).

nequit innumeros adstantes diversarum ætatum et cæterarum conditionum in diversis regionibus, atque in tanta multitudine subjective indispositos fuisse, ut misserrime hallucinarentur (1).

§ I.—CAUSÆ PHÆNOMENORUM SPIRITISTICORUM.

325. De causis spiritismi eodem fere modo ratiocinantur scriptores, ac de causis magnetismi atque hypnotismi.

Hypothesis
electrici fluidi
ad spiritistica
phænomena
explicanda

a) Prima hypothesis electrici fluidi. Coupert, Maupied et Charpignon invocant vim electricam seu causam spiritisticorum phænomenorum, analogiæ innixi ratione. Notum enim est electricitatem gignere simillimos effectus illis, qui in spiritisticis spectaculis cernuntur, lucem videlicet, rotationem, strepitum, concussus organismi (*secunditas, secouement*), etc.—

nihil valet,

Verum hypothesis hæc falsa est: 1.º quia non explicat innumera, eaque mirabiliora phænomena, qualia sunt nominatim data diversis interrogationibus responsa, secundum varia signa conventionalia, et concentus musici, turbines aeris, etc. 2.º Nec ipsi motus objectorum et effectus mechanici sequuntur leges, secundum quas produci deberent, si ab electricitate procederent. 3.º Ubinam aut quo pacto generatur, vel excipitur in prædictis phænomenis electricitas, et cur ea nunquam potuit per physica instrumenta deprehendi?

Nec dicas non deesse viros naturalium scientiarum peritos, qui asserant esse in humano corpore accumulata electricitatis vim maximam.—Nam quantumvis supponas in corpore *mediatoris* aut *adstantium* electricitatem, ea nunquam poterit edere phænomena immaterialia, nec causa esse responsorum, quæ a mensis, etc., sive scripto, sive motibus, dantur, nec demum producere etiam effectus intra suæ virtutis sphaeram positos nisi excitentur, apte applicentur, ac dirigantur convenienter. Atqui nec ipsi mediatores, nec adstantes, nec viri docti, qui spectaculis hisce interfuerunt quidpiam hujusmodi deprehendere unquam potuerunt.

Hypotheses
fluidi nervi,
vitalis, odyici
et horumque

β) Hypotheses fluidi nervi, vitalis, et odyici vel odyici jam superius expositæ ac rejectæ fuerunt, cum de hypnotismi causis ageretur. Omnes enim etiam hic respuendæ sunt

(1) Vide *Logic. Major.*, num. 131, pag. 617. Cfr. num. 125, pag. 608.

quia impares sunt ad phænomena omnia explicanda, quemadmodum probatum superius reliquimus (1). Generatim vero adversus omnia fluida materialia cujuscumque generis, quæ non vacat enumerare, ita arguere possumus: Hujusmodi fluida ex medio vel ex personis atque objectis præsentibus procedentia, aut agunt physico modo, aut intentionali, nempe excitando aliquam cognitionem et consequentem appetitionem. Si primum dicas, cur actiones et phænomena spiritismi non fiunt secundum leges physicas nature corporeæ communes materialibus agentibus? Videlicet cur motus objectorum, tremitus murorum, æris turbines, fragores, etc., contingunt repente etiam sine contactu visibili illorum corporum seu absque ulla causa apparente, cum omnia proxime ambientia objecta, sive supra, sive infra, sive circum, in perfecta pace conquiescunt? (2). Cur motus ipsi

rejeantur.

(1) Eruditi viri Faraday, Chevreul et Robinet potissimum contenderunt tabulas in phænomenis spiritisticis moveri applicatis ad eas digitis per vim quamdam nerveam ac muscularem. Vide Gabrielem Delanne (*Controverse*, février 1883, pag. 301, 302). Verum hypothesis hæc vel ex eo solum falsa deprehensa fuit, quod tabule absque ullo etiam manuum corporisve contactu moverentur. Vide *Rapport de sous-commis d'expérience*, apud *Controverse*, ibid., pag. 303 seqq.

(2) Quamvis pateant hæc ex nuper insinuat phænomenis, audiuntur quedam alia, quæa Zollner, Weber et Fechner visa fuerant et narrantur ab Hignard apud *Annales de la philosophie chrétienne*: «La aguja imantada mudaba de dirección a voluntad del medio Slade; un lapicero escribía por sí propio en un papel metido dentro de un cajón cerrado y sellado: hacíanse y deshacíanse nudos estando sujetos y fijos los cabos; corriáanse unas cortinas sin tocarlas por ningún artificio; andaba por el salón el sonido de una campanilla invisible; un harmonium aislado y sin auxilio de ninguna humana industria tocaba piezas de música; varias se desaparecían y volvían a aparecer; un taburete puesto debajo de una mesa era visto levantarse y caer luego de dos metros en alto, vueltos arriba los pies; una mano invisible pellizcaba los brazos de los espectadores y por mandato de Slade la misma mano hincaba los dedos en un plato de harina, y quedaban los dedos sellados en los vestidos de las personas pellizcadas; en la harina veíase la marca de cinco dedos con los finísimos delineamientos de su forma, y aún marcados los pliegues de la piel.» Rev. P. Juan Mir, *El Milagro*, lib. 3, cap. 11, art. 2, pag. 1182, 1183. Madrid, 1895. Cfr. *Controverse*, mars. 1885, pag. 408.

non sunt uniformes, sed varii, ut omnino arbitrium agentis voluntarii ac liberi arguant? Sin alterum eligas, quo pacto objecta materialia omni carentia vita et virtute cognoscitiva intelligunt interrogationes, edunt responsa, recipiunt imperia, quæ exsequantur, v. g. varie se movendo?

Hypothesis
psychicæ vis

γ) *Hypothesis psychica vis* a multis propugnatur, quamvis a nemine satis definitur, immo vero a multis identificatur cum vitali electricitate vel bio-magnetismo, et ab aliis vocatur fluidum, sive magneticum, sive nerveum, et nerveus æther, etc., sub quo respectu ad præcedentem hæc hypothesi plus minus revocari potest. In hoc tamen omnes istius doctrinæ assertores capitali principio conveniunt, ut asserant humanæ animæ virtutem, quæ immediate, seu nullo medio corpore, ne propio quidem, influxum etiam in distantia objecta exercent, movendo videlicet, illa edendo varios sonos, etc. Cæterum virtus hæc, quam *vim psychicam* vocant Cox, Crookes, Wallace et alii angli spiritistæ, eadem est cum illa, quam alii, ut Thury, *psychoden* appellant, et in magicam virtutem veterum Cabalistarum ac Theosophorum recidere videtur. per quam illi dicebant actiones in distans exerceri (1). Per huiusmodi ergo virtutem in mediatore existentem contendunt isti spiritistica phenomena produci.—Hæc tamen hypothesis, sicut alia multæ, contradicit experientia constanti omnium hominum et sæculorum, ex qua certum et indubitatum esse debet, animam humanam agere ad extra non posse sive in distans objectum, sive etiam in proximum, nisi mediis membris corporis, cui unitur. Ipsi veteres scriptores, qui fascinationem per realem actionem ex oculis fascinantis prodeuntem admittebant, ita persuasi erant de impossibilitate actionis in distans, sive ab anima immediate, sive media virtute et operatione sensiliva, exercite, ut

exploditur.

(1) Vide P. Müllendorf S. J. (apud *Controverse*, tom. 5, février 1883, pag. 183, 184). P. Joann. Mir (*El Milagro*, lib. 3, cap. 11, art. 2, pag. 1182). «Plusieurs Théosophes considèrent la *psycode* comme un élément de la nature humaine; la subtilité ou finesse le distingue de la partie grossièrement matérielle; ce corps subtil, *éthérique, sidérique ou astral* que les spiritistes appellent *périsprit*, est à leurs yeux l'organe de l'action psychique à distance.» P. Müllendorf, apud *Controverse*, loc. cit. pag. 184 in nota.

rem aliter explicarent, quemadmodum superius monuimus. Dicebant nempe operationem immanentem videndi vitiosum humorem in organo visionis, oculo, excitare, qui mox ærem ambientem inficiens, ope illius transmitteret influxum usque ad corpus fascinandum. Adeo certa visa semper fuit sanæ philosophiæ impossibilis actio in distans et actio ad extra immediate ab anima procedens (1). Deinde vis ista psychica vel est immaterialis atque intellectualis, vel materialis. Si materialis, quomodo edit phænomena multa immaterialia, et intellectum omnino postulante, et alia quæ licet materialia, contraria tamen sunt legibus physicis? Si vero immaterialis atque intellectualis, quomodo procedunt inscio prorsus omnino et interdum invito *mediatore*, eoque in talium phænomenorum productione passive se habente? Medium enim nunquam potest aliud facere, quam desiderare vel imperare ut quædam phænomena edantur; sæpe vero penitus ignorat, quale edendum sit phænomenum, ut fit v. g. in responsis scripto vel aliter redditis. An etiam tribues mediatori impulsum et directionem manus suæ, quam intime sentiat ab alio moveri? Cum potissimum interdum phænomenum non accidat, quantumvis maxime volente et conante mediatore. Quo ergo pacto asseritur homini virtus et potestas agendi, quam nemo experitur in se, nec ratio persuadet illi esse tribuendam?

Eodem modo rejicies virtutem, nescio quam, magicam sive intellectus ænigmatici, sive voluntatis, cujus quamvis nulla sit in nobis conscientia, tanta tamen dicitur esse efficacitas, ut mira efficere, ac terminos omnes temporis et spatii transcendens ad præterita etiam ac distantia cognoscenda se porrigat; quæ est sententia magni somniiarioris Arthuri Schopenhaur aliorumque (2). Cæterum sententia hæc nova non

Alia hypothesis
virtutis
magicæ, etc.

(1) Cfr. *Ontolog.*, num. 402 seqq., pag. 1156 seqq.

(2) «Eh bien! de nos temps la docte Allemagne compta, parmi ses philosophes, bien des hommes qui sont ralliés à cette théorie si simple et commode (de la force magique). Je n'en citerai qu'un seul, celui qui a dit: *Quiconque ne croit pas aux faits du magnétisme animal et de la clairvoyance, ne mérite pas le nom d'incrédule, mais celui d'ignorant*. C'est Arthur Schopenhauer. Pour expliquer les faits merveilleux dont il admet la réalité, Schopenhauer suppose, qu'il y

est, nam arabes quoque et ægyptii atque indi virtutem aliquam magicam animæ asserbant; Euripides et Plutarchus in *magicis abyssis* animæ agnoverant artem divinandi, neoplatonici autem vim faciendi omnis generis portenta (1). Nec multum ab hisce commentis, quoad rem ipsam, abluere jure merito existimaveris ipinionem Taine, qui duas series distinctas cogitationum et volitionum agnoscit in homine, quasi duas personas morales constituentes; alteram, cujus nullam habeamus conscientiam, alteram, quam reflexe sciamus in nobis existere. Et ad primam personam et virtutem cogitandi et volendi, cujus conscientia caremus, referenda esse contendit spiritistica phænomena, quæ quamvis mediatores spiritibus tribuant, re tamen vera potius pertinent ad hujusmodi personalitatem ac virtutem conscientie imperviam, quæ in homine residet (2).—Verum hæc aliæque similes

exufflatur

a dans l'intérieur de notre âme une intelligence énigmatique, s'étendant au-delà des limites du temps et de l'espace et qui sait tout. Cette intelligence n'opère pas dans l'état ordinaire, mais dans l'état de clairvoyance elle écarte le voile qui la couvre d'ordinaire, et dans ses visions, elle perçoit les choses et les événements lointains. C'est par la magie de la volonté, qui est, selon lui, la *chose en elle même* (sief), le *noyau de tout l'homme* que nous sommes capables de voir et d'entendre un mourant, quelque éloigné qu'il soit! Comme panthéiste pessimiste Schopenhauer trouve, avec Strauss et de Hartmann, que cette force est suffisamment expliquée, si on la conçoit comme une partie de l'«Inconscient»; d'autres y voient l'Absolu, l'âme du monde, etc. Le matérialistes n'y voient qu'un jeu de la molécule du cerveau, dépendant du hasard. Müllendorf apud *Controverse*, ann. 1883, tom. 5, pag. 189.

(1) Müllendorf, ibid. pag. 198.

(2) «Las manifestaciones espiritistas nos muestran la coexistencia, en el mismo instante, de los pensamientos, de dos voluntades, de dos acciones distintas, una de las cuales tiene conciencia y la otra no, y que el *medium* atribuye á seres invisibles. Nada tan digno de estudio como esta pluralidad profunda, intensa, del yo, que es más extensa de lo que vulgarmente se cree... Aquí se ve un desdoblamiento del yo; la presencia simultánea de dos series de ideas paralelas, é independientes; de dos centros de acción, ó mejor dicho, de dos personas morales yuxtapuestas en el mismo cerebro, dedicadas á una labor distinta, funcionando la primera en el escenario y la otra entre bastidores; esta tan completa, como aquella, puesto que sola

hypotheses, in primis sicut gratis asseruntur, gratis quoque rejiciuntur. Deinde quod nec experientia, nec ratio in natura nostra deprehendit, nullatenus affirmandum est in Philosophia. Atqui sive consulamus experientiam generis humani per tot sæcula, sive rationem, ne vestigium quidem hactenus deprehensum est ejusmodi virtutis animæ, quocumque tandem illa nomine appelletur, mira illa patrandi phænomena, quæ in spiritisticis spectaculis passim accidere dicuntur. Ergo concedi non debet scriptoribus copia commenta pro libitu compingendi, quasi perinde foret philosophari, ac pœticas componere fabulas. Denique idem probatur ex praxi et experientia spiritismi, nam res passim hoc fere pacto peragitur: Adis phytonem vel mediatorem, ut aliquid scias de rebus omnino occultis. Ille vero evocat spiritum aut animam patris tui, matris.... defuncti, qui responsa dat sæpe de rebus tibi familiæque tuæ notis, mediatori penitus ignotis, quæ proinde mediator tunc ab alio discit, non ipse suo intellectu vel ratione invenit.

Dices. Si quis ante centum annos causis naturalibus asseruisset phænomena, quæ nostris diebus perfici videmus per electricitatem, nemo forte illi aures præbuisset. Ergo quid vetat esse in aliquibus hominibus, v. g. in spiritisticis mediatoribus, secretam ac nondum compertam virtutem aliquam vel fluidum capax producendi phænomena, quæ nunc supra naturam omnem corpoream posita esse videntur?

Respondeo, *trans. Major.*, *neg.* conseq. Equidem nescio, utrum novum aliquod fluidum hactenus incompertum detegendum sit in humano corpore. Hoc unum mihi certissimum est, phænomena spiritistica, qualia nunc passim celebrantur, de facto non procedere ab ulla virtute activa sive mediatoris, sive adstantium. Quia phænomena illa tandem reducuntur sive ad ordinem cognoscitivum, sive ad affectivum, sive ad locomotivum; phænomena vero triplicis hujus ordinis, quæ active a nobis procedunt, possunt renuntari a conscientia,

y lejos de las miradas de la otra, construye ideas seguidas esmeradamente entrelazadas en las cuales la primera no toma parte». Taine, *L'intelligence*, tom. 1, pag. 17, apud cl. P. Mir, op. cit. lib. 3, cap. 8, art. 1, pag. 1070 nota (3).

saltem si velimus in nosmetipsos, reflectere. Atqui nemo ex adstantibus, si sani sint, nec ipsi mediatores sentiunt talia phænomena ex ipsorum activitate proficisci; sed adstantes quidem non sunt nisi passivi spectatores et contemplatores, mediatores vero non immediate concurrunt ad phænomenorum productionem, sed tantum occasionaliter, apponendo videlicet condiciones requisitas, ut deinde per aliam occultam virtutem illa producantur; et proinde simili modo se habent, atque artifices illi, qui machinam admovent, vel disponunt, ut illa per motorem suum proprium opus aliquod elaboret. Præterea res evidens est in quatuor generibus mediolorum: neque enim *videntes et audientes* alia referunt, vel efficiunt, nisi quod jubentur a spiritu; *psychographi* sentiunt sibi manum ab aliena virtute, cui resistere nequeant, moveri, ac dirigi: *interpretes* demum nesciunt responsa, antequam videant signa, quæ mox interpretari debent, ideoque sunt instar discipulorum, qui edocendi prius sunt, quod aliis narrare debent. Ergo evidenter in his omnibus passive se habent. Verum non minus evidens est illos non active se habere in motibus tabularum aliisque materialibus actionibus edendis, quia nullum nisum ipsi exserunt, sed ut summum imperant duntaxat, ut certi motus ponantur. Denique sive sperare liceat, sive non, fore ut aliquando novum aliquod fluidum detegatur, neutiquam probabile est, quidpiam unquam detectum iri, quod sit capax naturaliter producendi phænomena spiritistica, qualia nunc percrescunt. Nam ex certa, quam habemus, notitia humanæ perfectionis et essentialis compertum est, hominem in hac vita non posse, nemine narrante, aut revelante, præterita vel dissita, vel futura contingentia certo cognoscere, sicut nec immaterialia, quæ nequeant ratiocinio concludi, sive illa ad statum animarum, sive ad scientiarum, artium, linguarum... notitiam spectent: certum pariter esse debet voluntatem immediate ad extrinumquam esse operativam sine usu inferiorum potentiarum et corporeorum membrorum, prout modo constanter videmus illam operari.

Quæ cum ita sint, necesse est causam phænomenorum spiritisticorum reponere in aliquo ente a mediatore atque adstantibus distincto, eoque intelligenti, utpote quod et novi

Causa
phænomenorum
spiritisticorum
debet esse

interrogationes pythorum vel mediatorum, et edit responsa, pluraque efficit, quæ naturam intellectualem arguunt. At quodnam est hujusmodi ens? Non esse Deum constat ex iisdem argumentis, quibus probatum est Deum non esse auctorem hypnoticorum phænomenorum. Quis enim credat Deum intervenire in profanis hominum ludis, ut vanæ curiositati eorum satisfaciatur, et a veræ religionis virtutisque exercitatione abducatur? Reliquum ergo est, ut hæc adscribere oporteat spiritui alicui creato: et spiritistica quidem ea adscribuntur animabus defunctorum, quia nolunt agnoscere spiritus ab aliis essentialiter distinctos, nempe angelos, quemadmodum agnoscit doctrina catholica. Alii vero illorum causam dicunt angelos malos, nimirum diabolos; nec desunt, qui fingant spiritus quosdam medios inter angelos et animas mortuorum, quos *geolamones, gnomes, sylphos*, etc., vocant, et contendunt ludis hisce et spectaculis delectari, ut hominibus innocenter illudant. Verum hi postremi spiritus medii arandandi prorsus sunt in chimærarum regionem, quia substantia vel forma creata spiritualis aut est incompleta, et natura sua ordinata ad essentialia compositum constituendum, aut completa, ideoque naturaliter excludens ordinem ad compositum ejusmodi constituendum. Si primum asseras, forma illa pertinet ad genus rationalis animæ, ac proinde inter animas mortuorum recensenda; neque enim formæ informantes creari possunt, nisi ut actuent materiam, quare si qua est separata, ideo profecto est, quia subjectum ejus corporeum corruptum fuit, et inhabile redditum, ut ab ea informetur. Si autem forma sit completa, et natura sua non ordinata ad informandam materiam, spiritus purus erit, et pertinere dicendus est ad aliquam speciem spirituum angelicorum. Restat ergo, ut causæ phænomenorum spiritisticorum sint vel animæ defunctorum vel angeli.

326. PROPOSITIO 1.^a Vera causa phænomenorum spiritisticorum sunt spiritus, non quidem boni, sed maligni, nec animæ damnatorum, sed diaboli.

Probatum prima pars: *Vera causa phænomenorum spiritisticorum sunt spiritus mali*. Nam sæpe a) in responsis spirituum continentur doctrinæ veritatibus divinitus revelatis

ens intelligens,
distinctum
a mediatore
et adstantibus;
non Deus.

nec spiritus
aliqui medii
inter angelos
et animas
mortuorum.

Vera causa
phænome-
norum
spiritisticorum
sunt spiritus
mali.

contrariæ β) et odium sacerdotum ac rituum sacrorum Ecclesiæ catholicæ. γ) Interdum etiam spiritus tractant obscena. δ) Demum nullum bonum pretio dignum, sive in ordine morali, sive etiam in ordine scientifico et physico ex istis spirituum commerciis manavit, sed multa e contrario mala, nempe recessus a vera religione, odium christianæ fidei, jurgia inter cives et sponso, calumniæ, amentia, etc. Atqui nihil horum refundi potest in bonos spiritus. Ergo vera causa phænomenorum istorum sunt spiritus mali. Præterea etiamsi sermo restringeretur ad effectus indifferentes, indignum prorsus est, ut spiritus boni, qui divina in cælis fruuntur præsentia, quoties ab homine, et quidem non sancto, evocantur, sensibilibiter appareant, eisque serviant, sive ludis et spectaculis vanam curiositatem adstantium pascendo, sive de rebus alterius vite, quas Deus nobis occultas naturaliter voluit, edocendo, sive demum loquendo vel agendo, quæ certe nullatenus conferunt ad Dei gloriam et honorem procurandum.

non animæ
damnatarum,

Probatur altera pars: *Causa prædictorum phænomenorum non sunt animæ damnatarum.* 1.º Quamquam enim non absolute impossibile sit, animas defunctorum hominibus apparere, et interdum ejusmodi apparitiones locum de facto habuerint non solum animarum beatarum in cælis, et purgantium in igne piaculari, sed etiam damnatarum in inferis (1), quidquid sit de animabus eorum, qui cum solo peccato originali mortui sunt, quarum alii affirmant (2), alii negant ulla unquam exitisse apparitiones (3); communissima tamen doctrina Theologorum (4) cum quibusdam Patribus tenet, mortuorum animas ita suis adstrictas esse receptaculis, ut exinde non nisi ex divina dispensatione illis egredi liceat: quare etiam apparitiones animarum miraculo adscribi solent. Atqui credibile non est, Deum permittere animabus bonis, ut in conventibus spiritisticis, ubi certe nullus finis divinæ gloriæ

(1) Vide Benedict. XIV (*De Servorum Dei Beatificatione*, etc., lib. 2, pars 1.^a, cap. 32), P. Martinum Del Rio (*Disquisitiones magicæ*, lib. 2, quæst. 26, sect. 5), Siuri (*Theologia de Novissimis*, tract. 7, cap. 2).

(2) Siuri, loc. cit., num. 16.

(3) Ita Benedict. XIV, (loc. cit., num. 4), et alii apud ipsum.

(4) Vide Benedict. XIV op. cit., lib. 4, pars. 1.^a, cap. 32, num. 12.

intenditur, appareant hominibus, suaque responsa pro arbitrio interrogantium edant. Ergo.

Minor certa est, satisque opinor, declarata manet ex dictis circa præcedentem partem. Major vero docetur a S. Augustino (1), Tertulliano (2) et Chrysostomo (3), et eadem videtur fuisse mens aliorum, qui generatim negant animas defunctorum e suis receptaculis egredi. S. Thomæ autem hæc clarissima sententia est: *Hoc quod mortui viventibus apparent qualitercumque, inquit (4) vel contigit per specialem Dei dispensationem, ut animæ mortuorum rebus viventium intersint, et est inter divina miracula computandum; vel hujusmodi apparitiones fiunt per operationes angelorum bonorum vel malorum, etiam ignorantibus mortuis; sicut etiam vivi ignorantes aliis viventibus apparent in somnis, ut Augustinus dicit (5).* Et alibi: *Dicendum, quod aliquem exire de inferno vel paradiso, potest intelligi dupliciter: uno modo ut simpliciter inde exeat, ut jam ejus locus non sit paradysus vel infernus, et sic nullus inferno vel paradiso finaliter deputatus inde exire potest, ut in sequenti dist., quæst. 2, art. 3, dicitur. Alio modo potest intelligi, ut exeat inde ad tempus; et in hoc distinguendum est, quid eis conveniat secundum legem naturæ, et quid eis conveniat secundum ordinem divinæ justitiæ; quia ut Augustinus dicit in libro de Cura pro mortuis agenda (cap. 16): Alii sunt humanarum limites rerum, alia sunt divinarum signa virtutum; alia sunt, quæ naturaliter, alia, quæ mirabiliter fiunt. Secundum ergo naturalem cursum, animæ separatæ, receptaculis propriis deputatæ, a conversatione viventium penitus segregantur. Non enim secundum cursum naturæ homines in mortali carne viventes substantiis separatæ immediate conjunguntur, cum omnis eorum cognitio a sensu oriatur; nec propter aliud a suis receptaculis eas exire conveniret, nisi ut rebus viventium interessent. Sed secundum dispositionem divinæ providentiæ aliquando animæ separatæ, a suis receptaculis*

(1) *De cura pro mortuis*, cap. 13.

(2) *De anima*, cap. 57.

(3) Homilia 29 in Mathæum.

(4) S. Thom. 1 p. quæst. 89, art. 8, ad 2.um

(5) S. August., *De cura pro mortuis agenda*, cap. 10.

egressæ, conspectibus hominum præsentantur (1). Hoc tamen interesse docet Angelicus inter animas sanctorum et damnatorum, quod sancti, cum voluerint, apparere possunt viventibus, non autem damnati. Sicut enim viventes sancti in carne per donum gratiæ gratis datæ accipiunt, ut sanitates et signa perficiant, quæ non nisi divina virtute mirabiliter fiunt (quæ quidem signa ab aliis hoc dono carentibus perfici non possunt); ita etiam non est inconveniens, ut ex virtute gloriæ aliqua potestas animabus sanctorum delur, per quam possunt mirabiliter apparere viventibus, cum volunt; quod alii non possunt, nisi interdum permisi (2). Quod si quæras, quomodo S. Doctor absque contradictione hoc scribere potuerit, cum paulo ante dixisset generatim de omnibus animabus eas secundum cursum rerum naturalem non posse e suis receptaculis egredi; rem sic componit P. Dominicus Sotus: «Ratio potentissima est, quod beati nihil optare possunt, nisi quod rationi sit, ac proinde divini voluntati, consentaneum. Quidquid autem hujusmodi Deum poseunt, obtinent. Ergo quoties volunt, exeunt» (3). Et confirmatur doctrina hæc ex evangelio S. Lucæ, ubi Abraham ita divitem sepultum in inferis alloquens inducitur: *Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est, ut hi, qui volunt hinc transire ad vos non possint, neque inde huc transmeare* (4).

Probatur 2.^a Ex doctrina Theologorum cum S. Thoma finis apparitionum istarum hic est, ut animæ damnatorum ad eruditionem hominum et terrorem permittantur viventibus apparere, sicut animæ purgantes ad suffragia expetenda, ut loquitur S. Thomas (5). Atqui nullus hujusmodi finis cernitur in spiritisticis conventiculis. Ergo non sunt animæ mortuorum eæ, quæ spiritismi phenomena producant.

Dices. Animæ beatorum, quæ sæpe apparuerunt, docentibus ipsis Theologis catholicis ex Benedicto XIV, apparent avel ut certiores faciant aliquos de sua felicitate, vel ut Dei

(1) S. Thom. 4.º dist. 45, quæst. 1, artic. 1, solut. 3.

(2) Id. ibid.

(3) Sotus, In 4.um dist. 45, quæst. 1, art. 4, conclus. 4.^a. Cfr. Siuri, ibid., num. 14.

(4) Luc. cap. 16, vers. 26.

(5) 4.º dist. 45, quæst. 1, art. 1, solut. 3.^a

mandata ad nos perferant, vel ut ad virtutem hortentur, vel ut ægris et morientibus assistant, aut alia nobis præsent beneficium (1). Atqui ejusmodi videntur esse fines apparitionum, de quibus disputamus, ut constat ex responsis spirituum a mediatoribus evocatorum.—Respondeo, ex probatis in præcedenti parte, spiritus, qui in spiritisticis spectaculis apparent, non esse bonos, ideoque nullatenus posse esse animas Beatorum. Unde quando spiritus, respondentes mediatoribus, dicunt se beatos esse, aliaque id genus, mentiuntur ad decipiendos miseros homines, sicut mentiuntur, cum novas easque falsissimas tradunt doctrinas catholice veritati repugnantes. Novum enim non est, ut pater mendacii, diabolus, transfiguret se in angelum lucis, et fingat se animam matris vel filiae vel amici, dicatque se cœlestibus frui deliciis.

Prob. 3.º Docentibus S. Augustino (2), S. Gregorio M. (3) et S. Thoma, secundum naturalem cognitionem animæ mortuorum damnatorum nesciunt, quæ hic aguntur (4): quæ de re inferius nonnihil dicemus (5). Ergo neque scire poterunt, quando evocentur a mediatoribus, neque illorum quæsitis respondere.

Hinc docent Theologi cum Tertulliano (6), Chrysostomo (7), Augustino (8), Isidoro (9) et Angelico (10): magos neque opera dæmonum posse facere, ut appareant hominibus veræ animæ defunctorum, quod si interdum id facere videantur magi, non animas reapse, sed dæmones vicem illarum mediciter subeuntes, apparere (11).

Confirmari demum potest ex eo, quod valde disceptatur inter Theologos, utrum anima separata naturaliter possit

(1) Benedict. XIV, op. et loc. nup. cit. num. 3.

(2) De Cura pro mortuis, cap. 13.

(3) Moral. lib. 12, cap. 14.

(4) S. Thom. 1. p. quæst. 89, art. 8, ubi rem hanc tractatam vide, si lubet.

(5) Disput. 13, cap. 2, artic. 1, paragr. 4.

(6) De anim. cap. pœnult.

(7) Super Math. homil. 20 ante medi.

(8) De Civit. Dei, lib. 10, cap. 11 a med.

(9) Etymolog. lib. 8.

(10) S. Thom. 1. p. quæst. 117, art. 4, ad 2.um

(11) Vide P. Del Rio, *Disquisit. magicæ*, lib. 2, quæst. 26, sect. 7.

corpora assumere et movere, ut paulo post, Deo favente, dicemus in sequenti disputatione. Jam vero si vera est sententia negans, animæ nullatenus possent esse causæ spiritisticorum phænomenorum, utpote quæ sunt generatim omnia cum motu locali multiplici. Verum hoc argumentum non potest esse nisi probabile, quod nihil valet pro plerisque scriptoribus catholicis contrarium tenentibus circa virtutem animarum separatarum in ordine ad movenda et assumenda corpora.

sed daemones.

Tertia pars. Daemones sunt veræ causæ phænomenorum spiritisticorum. Probatur 1.º per exclusionem, quia si causa illorum non potest esse materialis, sed spiritalis, et inter substantias spirituales nulli alii possunt ea tribui, ut in præcedentibus demonstratum manet; evidenter sequitur phænomena spiritismi adscribenda esse daemonibus, seu spiritibus angelicis malignis.

Prob. 2.º Phænomena prædicta α) non superant virtutem ac potestatem daemonum, β) et maxime conformia sunt illorum indoli, qualis ex catholica doctrina cognoscitur. Ergo etiamsi rem non invicte probaret præcedens argumentum, etiamsi nihil nisi philosophicæ hypotheses fieri possent ad causam phænomenorum investigandam, nulla alia valeret aptior produci.

Probatur antecedens quoad partem α). Primo enim certum est, ex catholica doctrina dari angelos non solum bonos, sed etiam malos, qui licet a Deo in gratia et sanctitate creati, libere deliquerunt, et in inferos detrusi sunt, atque in suo peccato manent obstinati in æternum: quos daemones, diabolos... vocamus (1). Certum quoque est, quemadmodum probant Theologi, angelorum, sive bonorum sive pravorum seu daemonum, longe humana majorem esse virtutem intellectualem, qua essentiam et proprietates corporum apprime norunt, et corpora etiam movere localiter celerrime possunt; et quamvis natura sua sint insensibiles, assumere queunt corpora, in quibus sensibiliter appareant, sive ingrediendo cadaver, sive æerem condensando in formam, quam volunt, etc.: quæ omnia probanda mihi nunc non

(1) Vide S. Thom. 1 p. quæst. 50 seqq.; quæst. 63 seqq.

sunt, sed supponenda ex Theologia (1). Ex his vero intelligitur, quo pacto phænomena spiritistica produci queant a daemonibus, in primis locales motus objectorum, elevatio in æerem et quies contra leges gravitatis, sonitus, tonitrua, locutio articulata, etc.: itemque evocationes, quia daemones audiunt, et percipiunt vota et orationem mediorum. Explicantur phænomena psychographica, quibus vel lapideus calamus tabellæ alligatus, vel manus medii, etc., scribat; explicantur apparitiones commentitiæ mortuorum, sermocinationes cum iisdem, locutio in linguis ignotis ac de rebus scientificis, etc.; explicantur curationes multorum morborum, nam daemones apprime norunt mala eorumque remedia, et illa possunt celerrime atque invisibiliter apponere. Explicantur illusiones sensuum et imaginationis; possunt enim daemones absentium corporum species imprimere in sensus, ut coram adesse videantur, quæ valde procul sunt, et e converso possunt impedire, ne corpora species imprimant in sensuum organa, intercipiendo illorum actionem; possunt abrumpere etiam influxum cerebri in organa externa, et vicissim possunt species imaginationis excitare, perturbando humores, etc.. Possunt sensationes ac phantasmata humana legere, ac mediis illis cogitationes ipsas occultas conjicere, immo et certo cognoscere eas, quas medium eidem manifestare velit. Et sic nihil reapse accidit vere in spiritismo, quantumvis portentosum videatur, quod nequeat facile proficisci ab astutissimo ac vaferrimo humani generis inimico.

Probatur antecedens quoad partem β). Nam duo hæc nota potissimum sunt ex theologis disciplinis de daemoniacoco ingenio respectu hominis; odium infensissimum, ut illum perdat, atque ad inferos detrudat, et astutissima versutia, ut illum decipiat. *Adversarius vester, diabolus, tanquam leo rugiens circum, quærens, quem devoret: cui resistite fortes in fide* (2), quemadmodum dudum scripsit S. Petrus Apostolus; idque factis comprobatum videmus in historia inde ab initio ad nostra usque tempora. Ante adventum Christi Domini decepit homines, ut cultum Deo vero debitum sibi in idolis

(1) Vide S. Thom. 1 p. quæst. 51, art. 2 et 3; 2.^a dist. 8, quæst. 1, art. 2 seqq.; *de potent.*, quæst. 6, art. 7.

(2) 1 Petr. cap. 5, vers. 8, 9.

deferrent, ut falsissimis oraculis aures præberent, et innumeris superstitionibus infatuati, sceleribusque turpissimis polluti, ad inferos sese præcipites darent. Post institutam vero a Sanctissimo Servatore nostro Ecclesiam, extra quam nulla est salus, in id constantissime dæmon nervos omnes intendit, ut id ipsum assequeretur, fidei atque Ecclesiæ catholicæ indicto bello, sive aperto sive insidioso, prout temporum ac personarum exposerent adjuncta, additis identidem occultis magiæ artibus, quemadmodum perpetua hæresum ac superstitionum historia testatur. Cum ergo nostris diebus videret homines ac populos ab Ecclesia non parum opera sua alienatos, liberæ atque independenti scientiæ novitatibus-inhiantes, supernaturalis ordinis inimicos, captiosissima in magnetismo, hypnotismo, ac potissimum in spiritismo tetendit retia, quibus rudes pariter et eruditos tristissime involverentur, caperenturque. Mirabilia in primis proponuntur phenomena, quibus maxime delectatur, et inescatur humanum genus: ea vero statim naturalia prorsus esse dicuntur, quamvis ex secretis naturæ viribus profecta. Immo talia asseverantur esse, quæ sola sufficiant ad evertenda et falsitatis arguenda Ecclesiæ miracula, ut pote quæ hypnoticis et spiritisticis simillima fuerint, ideoque perperam Deo præter naturam operanti adscripta. Ex quo facile intelligitur, quanta sequi posset animarum pernicies, quantus fidei christianæ contemptus, quanta Ecclesiæ irrisio. Nonne dignum opus est istud versutissimi hominum hostis ac deceptoris? Verum non id solum est in spiritismo, sed præterea nova religionis forma, præstigiis confirmata a spiritibus, qui se dicunt animas defunctorum, parentum suorum, cognatorum, aptissimorum nempe hominum ad amorem fidemque conciliandam, edocta, nihil durum asperumve proponens, speciem quamdam virtutis commendans, aliqua etiam capita catholicæ doctrinæ laudans, dum reliqua, et potissimum fundamentalia queque, subdole suppressit, nihil demum continens indoli ac placitis sæculi XIX non apprime conforme. Ex quo facile concludes, quidquid artis dolosissimæ in præteritis erroribus superstitionibusque magicis dæmonis fraudulenta nequitiâ explicaverat, id totum collectum in spiritismo esse, ac scientifico apparatu ad perfectionem adductum. Sicque tandem

factum est, ut non homines duntaxat de infima plebe spiritistica oracula et spectacula quærerent, sed etiam plurimi viri naturalium scientiarum periti, quamvis primo phenomena ista a garrulis circulatoribus conficta respuerent, postquam vero ipsimet ea conspexissent, et experimentis ad arcendam omnem fraudem aptissimis comprobassent, realitatem voce ac scriptis propugnarent, et causam spiritismi auctoritate sua scientifica, protegerent: in quorum numero sufficiat nominasse americanos Edmonds, Mapes, Robertum Hare, Dale Owen et europæos Crookes, Wallace, Zællner aliosque (1).

Confirmatur denique propositio: α) tum quia omnes processus et effectus spiritismi apertam redolent divinationem (2); β) tum quia scriptores ac viri spiritisticorum et magneticorum phenomenonum peritissimi, ac nominatim Tony Dunand, Thouverey et baro du Potet, sincere fatentur verum illorum auctorem esse dæmonem (3).

Dices Spiritismus hac nostra ætate illud maximum bonum assecutum est, ut homines etiam docti ex materialismo ad spiritualismum, ex irreligione ad cultum Dei adducerentur, agnita, quam prius agnoscere non poterant, realitate spirituum animæque immortalis ac necessitate religionis. Ergo auctor spiritisticorum phenomenonum ac responsorum non potest esse diabolus. — Respondeo, *dist.* anteced. Spiritismus illud bonum assecutus est, mixtum tamen aliis malis longe gravioribus, *trans.*; non mixtum malis hujusmodi, *neg.* Tum *neg.* conseq. Immo vero in hoc præcise apparet novum signum artis fraudisque diabolicæ: dudum enim scripsit Sanctus Paulus, proprium esse Satanæ, ut *transfiguret se in angelum lucis* (4); non potest autem se hoc pacto *transfigurare*, nisi aliquid bonum verumve proponat, vel quod certe boni verive speciem præ se ferat. Sane spiritus existere docet

(1) Vide Gabrielem Delanne, apud *Controversæ*, janvier et février 1885.

(2) Qua de re vide passim Theologos morales in tractatu de religione.

(3) Vide R. P. Bonniot, *Le merveilleux de salon*, apud *Controversæ*, mars 1882, pag. 264 seqq.

(4) 2 *Corinth.* cap. 11, vers 14.

spiritismus, spiritus tamen, quos mentitur esse parentum, amicorum... hominum mortuorum, præter quos nulli dentur alii specificè distincti, videlicet puri; spiritus, qui tamen *per spiritum* vestiuntur, omnes beatos, vel qui certe post stas purgationes tandem beatitudinem assecuturi sint, omnesque bonos, vel certe nullos tales, quales veritas catholica tradit nomine dæmonum, diabolorum, etc., in quibus jam aperte continentur errores hæreticales, negantes dogmata inferorum, æternitatis pœnarum, insidiarum et operum Satanæ, etc. Religionem quidem docet spiritismus, sed novam, traditam a diabolo, penitusque contrariam religioni a Christo Domino institutæ, ut perenniter perduraret ilibata usque ad consumptionem sæculi, eo demum directam, ut excidium Ecclesiæ ac romani pontificatus, si fieri posset, molliatur. Putasne tot monstris factam doctrinam, quamvis veri aliquid continere queat, indignam esse, quæ a patre mendacii doceatur? Potuitne Satanas graviora mala securius intendere, crudissimum materialismum profitendo?

§ II.—UTRUM EX SPIRITISMO VALIDUM ALIQUOD TELUM DEPROMI
QUEAT ADVERSUS CATHOLICAM RELIGIONEM.

327. Nullius jam negotii est hujusce questionis solutio. Bifariam solent ignorantissimi quidam homines adversus Ecclesiam Christi ex spiritismi phænomenis ac doctrinis insurgere, impugnando nempe miracula illius, ac dogmata. Verum miracula obscurari nullatenus possunt phænomenis spiritisticis, tum quia nulla protulit hæc spiritismus, nec unquam proferet facta vera, quæ constituunt primum et secundum genus miraculorum, prout jam declaravimus agentes de hypnotismo, quia nimirum illa superant prorsus virtutem etiam angelicæ naturæ; tum quia certum est ex probatis, phænomena spiritistica non esse divinitus patrata, sed per diabolicam potentiam; ad essentiam autem miraculi pertinet, ut sit opus divinitus factum. Quæ quia fusius enucleata reliquimus in præcedenti articulo adversus hypnotismi portenta, diutius nos tenere non debent.

Minus adhuc vacillare potest catholica doctrina spiritisticis dogmatis. Etenim 1.º spiritus isti nullam fidem merentur, non

Ex phænomenis
spiritismi
nihil est
timendum
miraculis
Ecclesiæ
Christi,

nec doctrinæ
catholicæ.

solum quia modo demonstratum est, illos esse cacodæmones, ac proinde mendaces ex sacris Litteris (1), et quia, cum sint dæmones, mentiuntur se animas esse; sed præterea, quia ipsimet spiritistæ docent esse quoddam spirituum genus, imperfectorum nempe, ut ipsi loquuntur, qui delectantur aliorum malo et amant fraudes (2); quo posito, unde probant, adversarii doctrinam spiritismi non esse reapse traditam a spiritibus hujus generis deceptoribus? cum præsertim futurorum prædictiones passim falsissime inventæ sint. Quare ipsimet spiritistæ non possunt nisi stultissime credere hisce suis magistris. 2.º Verum vero opponi nequit. Atqui Ecclesiæ doctrina infinitis argumentis vera demonstratur atque a Deo revelata. Ergo spiritismi doctrina, et quæcumque alia christianæ veritati contraria, falsa necessario habenda est; et nunc et semper illud profitendum, quod Paulus Apostolus nos docuit divinitus afflatus: *Licet nos, aut angelus de celo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. Sicut prædiximus, et nunc iterum dico: Si quis vobis evangelizaverit præter id, quod accepistis, anathema sit* (3).

(1) Joann. cap. 8, vers. 44.

(2) «Los espíritus de tercer orden son todos esencialmente malos?» querit Allan-Kardec, et respondet ex ipsorum spirituum oraculo: «No, pues los unos no hacen bien ni mal, y otros se complacen por el contrario en el mal y están satisfechos cuando encuentran ocasión de hacerlo. Además hay espíritus ligeros ó duendes, más enredadores que perversos, que se complacen más en la chismografía, que en la maldad, y cuyo placer son las mistificaciones y las pruebas contrariedades, que les causan risa», Allan-Kardec, *El libro de los espíritus*, paragr. *Diferentes órdenes de espíritus*, núm. 99.

(3) Galat. cap. 1, vers. 8, o.